

Varautuminen ja riskienhallinta - alajaosto

Tilannekatsaus
15.2.2018
Jukka Koponen

Varautuminen ja riskienhallinta-alajaoston tehtäväkokonaisuuksia

- Valmistelu- ja käynnistysvaiheen riskienhallinta
- Riskienhallintapolitiikan luominen
- Maakuntakonsernin riskienhallinnan ja organisaatioturvallisuuden mallin valmistelu
- Maakunnan jatkuvuuden hallinnan elementit
- Maakunnan kokonaisuuden kannalta keskeisimpien riskien tunnistaminen, kuten työ-, henkilö, onnettomuus-, toimitila-, talous-, ict- ja ympäristöriskit sekä tehdä ehdotus niiden hallintatavoista
- Maakuntakonsernin valmiussuunnitelman yleisen osan laatiminen ja toimialojen valmiussuunnittelun yhteensovitus
- Varautumisen koordinointi eri tasoilla:
 - maakunnan liikelaitos- ja toimialakohtainen varautuminen
 - maakuntakonsernin varautuminen ja sen yhteensovitus
 - alueellisen yhteisen varautumisen yhteensovittaminen

Varautuminen ja riskienhallinta-alajaoston organisoituminen

Jukka Koponen	puheenjohtaja
Marko Korhonen	liikelaitoksen valmistelu
Soile Lahti	talous, työhyvinvointi ja sopimusriskit
Mika Ålander	ICT-riskit ja -varautuminen
Merja Sahlström	potilas- ja asiakasturvallisuus
Jarmo Siekkinen	tietoturva- ja tietosuoja
Hannu Väänänen	kiinteistö- ja toimitilaturvallisuus
Jari Mutanen	ympäristöturvallisuus
Tommi Huttunen	liikenneturvallisuus
Olli Siitonen	työsuojelu ja fyysinen työturvallisuus

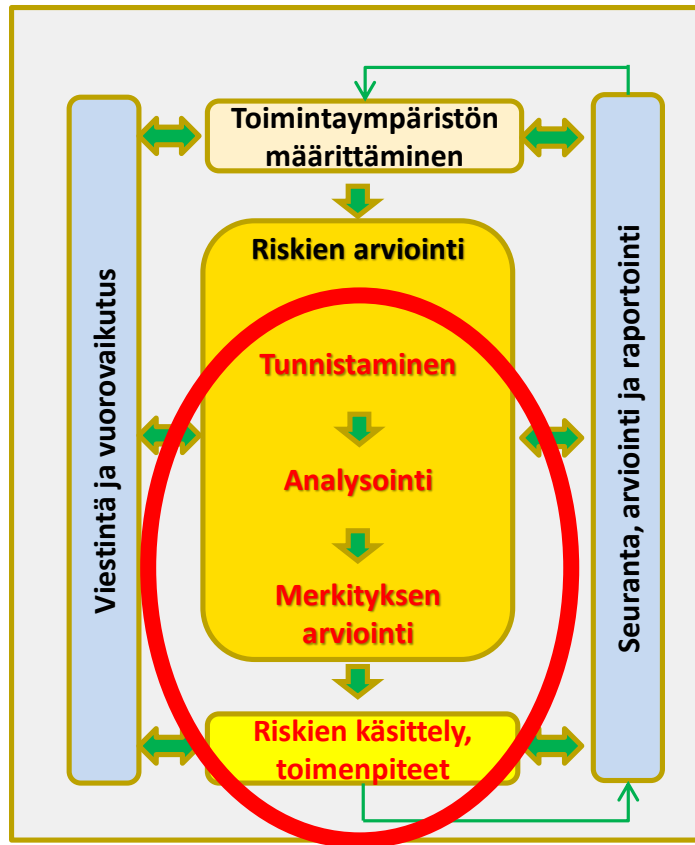
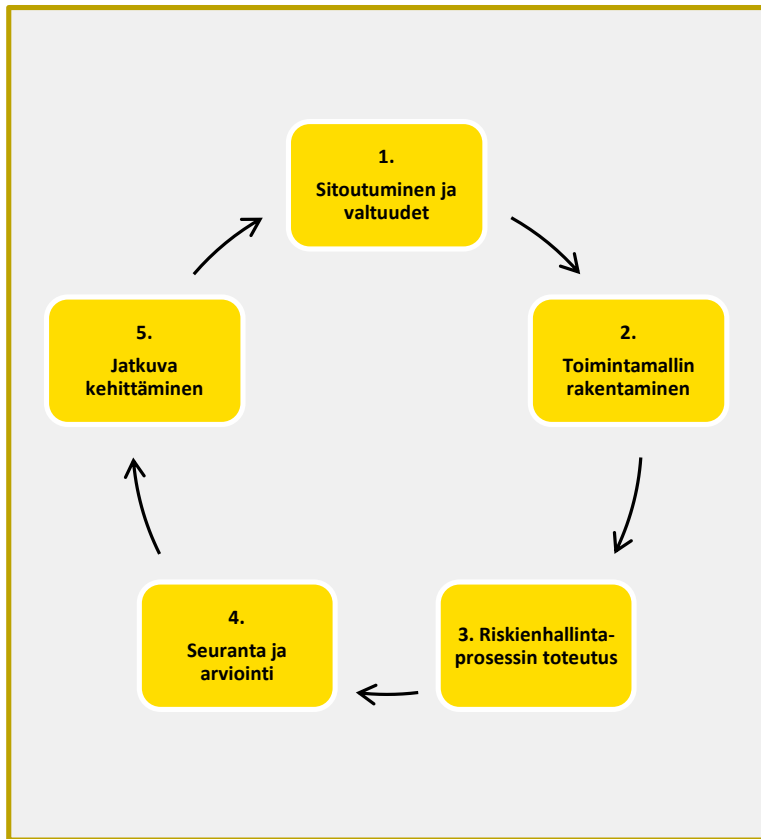
Kutsutut asiantuntijat:

Elsa Paronen	muutosjohtaja
Anne Sahrjo	assistentti
Tuomo Pekkarinen	ICT-riskit ja –varautuminen
Emilia Savolainen	ympäristöterveydenhuolto
Valtteri Korhonen	onnettomuusuhat, sihteeri

Varautuminen ja riskienhallinta -alajaoston eteneminen

- Riskienhallintamalliksi valittiin kansainväliseen standardiin perustuva ISO 31000 -standardi. Käytännön riskienhallintatyösovellus otetaan käyttöön myöhemmin.
- Alajaoston työn etenemistä on kuvattu ns. liikennevalotaulukkoon
- Tärkein tehtävä alkuvaiheessa on ollut maakunnan valmistelu- ja käynnistysvaiheen riskienhallintaprosessi
- Työ riskien tunnistamiseksi jatkuu ja havaittuja riskejä tarkastellaan sekä päivitetään aina tarpeen mukaan
- Tuetaan ja koordinoidaan maakunnan toimialojen varautumista (valmistelussa: sote, pelastustoimi ja ympäristöterveydenhuolto)
- Valmistellaan maakuntakonsernin varautumista ja maakunnan varautumisen yhteensovittamisen rakennetta

Riskienhallintamalli ja -prosessi (mukaillen ISO 31000)

TUNNISTAMINEN

Kuvataan merkittävimmät riskit ja mahdollisuudet, riskien lähteet, tapahtumat ja seuraukset, ml. olosuhteiden muutokset sekä sidosryhmät.

ANALYSOINTI

Riskin luonne ja -taso, Todennäköisyys ja vaikutukset. Luodaan perusta riskien käsittelylle.

MERKITYKSEN ARVIOINTI

Valmistellaan tulevia päätöksiä: Mitä riskien suhteen tehdään sekä arvioidaan toimenpiteiden tärkeyttä ja kiireellisyyttä.

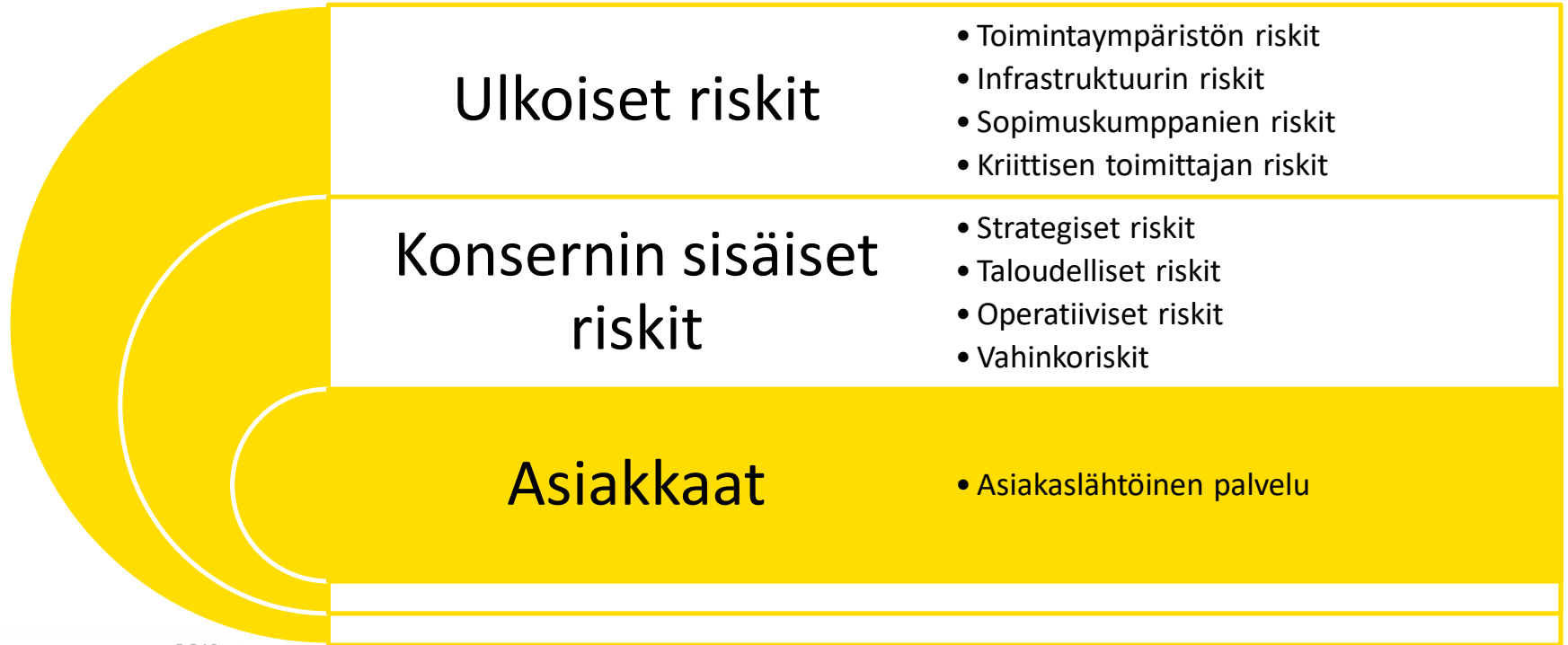
UHAT JA MAHDOLLISUUDET

Uudet mahdollisuudet

Tavoitetaso ja tavoitteet

Vältettävät riskit

Maakunnan riskimaisema – toimintaympäristön määrittäminen

Maakunnan valmistelu- ja käynnistysvaiheen riskien tunnistaminen

Riskejä on tunnistettu ja niille on laadittu toimenpide-ehdotuksia

Valmistelu- ja käynnistysvaiheen riskienhallinta		Riskien tunnistamisen yhteenveto	
		Maakuntakonserni ja henkilöstö	tehtävät luovuttavat organisaatiot (lunastat ja muut org.)
1	Valmistelu- ja käynnistysvaiheen riskienhallinta	Riskien tunnistamisen yhteenveto	
2	Riskien tunnistaminen: kirjataan vain ne riskit, jotka saavat vähintään arvon 3 "Kohtalainen riski"	versio 12.2.2018	
3			
4			
5	Strategiset riskit Ehkäisumuksia, jotka voivat lyhyellä aikavälillä vaikuttaa strategian toteutumiseen tavoitteiden saavuttamiseen tai organisaation olemassaoloon.	Maakunnan sisäiset riskit Viivästyminen: Miten... Asiakas- ja palvelusuhde... Puheluiden saavuttaminen ja käyttäjien koulutus... Luottamustarve: Asiakas ei ole tyytyväinen palveluun... Ympäristömuutokset: Strategian muutos... Yhteistyömuutokset: Tilin ja toimintajärjestelmien... EVY- ja muiden rahoitusmuutokset: Tilin ja toimintajärjestelmien... EVY- ja muiden rahoitusmuutokset: Tilin ja toimintajärjestelmien... Puolien ja asiakkaiden välinen yhteistyö: Puheluiden saavuttaminen ja käyttäjien koulutus...	Maakuntakonserni ja henkilöstö tehtävät luovuttavat organisaatiot (lunastat ja muut org.) Ympäristömuutokset: Strategian muutos... Yhteistyömuutokset: Tilin ja toimintajärjestelmien... EVY- ja muiden rahoitusmuutokset: Tilin ja toimintajärjestelmien... Puolien ja asiakkaiden välinen yhteistyö: Puheluiden saavuttaminen ja käyttäjien koulutus...
6			
7			
8			
9			
10	Operatiiviset riskit (tai, välttämättömyyden riskit) Seurauksia aiheuttavat riskit, jotka eivät vaikuta strategian toteutumiseen tavoitteiden saavuttamiseen tai organisaation olemassaoloon.	Maakuntakonserni ja henkilöstö Viivästyminen: Miten... Asiakas- ja palvelusuhde... Puheluiden saavuttaminen ja käyttäjien koulutus... Luottamustarve: Asiakas ei ole tyytyväinen palveluun... Ympäristömuutokset: Strategian muutos... Yhteistyömuutokset: Tilin ja toimintajärjestelmien... EVY- ja muiden rahoitusmuutokset: Tilin ja toimintajärjestelmien... Puolien ja asiakkaiden välinen yhteistyö: Puheluiden saavuttaminen ja käyttäjien koulutus...	tehtävät luovuttavat organisaatiot (lunastat ja muut org.) Viivästyminen: Miten... Asiakas- ja palvelusuhde... Puheluiden saavuttaminen ja käyttäjien koulutus... Luottamustarve: Asiakas ei ole tyytyväinen palveluun... Ympäristömuutokset: Strategian muutos... Yhteistyömuutokset: Tilin ja toimintajärjestelmien... EVY- ja muiden rahoitusmuutokset: Tilin ja toimintajärjestelmien... Puolien ja asiakkaiden välinen yhteistyö: Puheluiden saavuttaminen ja käyttäjien koulutus...

Riskien tunnistamisen näkökulmat

1. Maakunnan asukkaat (asiakkaat)
2. Maakuntakonserni ja henkilöstö
3. Tehtäviä luovuttavat organisaatiot ja niiden henkilöstö (esim. kunnat)

Maakuntakonsernin sisäiset riskit:

- Strategiset riskit (esim. tavoitteiden saavuttaminen)
- Taloudelliset riskit (rahoitus ja varojen käyttö)
- Operatiiviset riskit (esim. toiminnan tai palvelun laadun toteutuminen)
- Vahinkoriskit (resurssit; kuten ihmiset, laitteet ja toimitilat)

Maakuntakonsernin ulkoiset riskit:

- Toimintaympäristön riskit
- Infrastruktuurin riskit
- Sopimuskuoppausten riskit
- Kriittisen toimittajan riskit

Maakunnan valmistelu- ja käynnistysvaiheen riskien tunnistaminen

Todennäköisyys	Seuraukset		
	Vähäiset	Haitalliset	Vakavat
Epätodennäköinen	1 Merkityksetön riski	2 Vähäinen riski	3 Kohtalainen riski
Mahdollinen	2 Vähäinen riski	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä riski
Todennäköinen	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä riski	5 Sietämätön riski

- Riskien vakavuuden arviointiin on käytetty viisiportaista asteikkoa.
- Tarkasteluun on otettu vain ne riskit, joiden on arvioitu olevan vähintään luokkaa 3 (kohtalainen riski)

3 Kohtalainen riski: 80 kpl

4 Merkittävä riski: 21 kpl

5 Sietämätön riski: 0 kpl

Riskienhallinta, varautuminen ja jatkuvuudenhallinta

Toiminta normaalioloissa
Normaalivalmius

Riskienhallinta

Toiminta häiriötilanteissa
Tehostettu valmius

Jatkuvuudenhallinta

Toiminta poikkeusoloissa
Täysvalmius

Valmiustoiminta

Alueellinen yhteinen varautuminen

Maakuntakonsernin varautuminen:

- Suunnittelu
- Koulutukset
- Harjoitukset
- Kalusto
- Tilat
- Talous
- ICT
- Varaukset
- Viestintä
- Johtamismalli
- jne.

Suunnitelmia:

- Alueellinen riskiarvio ja toimialojen riskianalyysit
- Kiinteistöjen pelastussuunnitelmat
- Rakennusten poistumisturvallisuusselvitykset
- Väistötilasuunnitelmat
- Alueellinen ja paikalliset turvallisuussuunnitelmat
- Valmiussuunnitelmat
- Evakuointisuunnitelma
- Toimialojen palautumissuunnitelmat
- ICT-toipumissuunnitelmat

Palautuminen
normaali-
valmiuteen

Toiminnan
jatkuva
kehittäminen

Varautumisen yhteensovittaminen Pohjois-Savossa (luonnos)

1: Luodaan rakenteet
varautumisen
yhteensovittamiselle:

2: Arvioidaan
alueelliset riskit

Pohjois-Savon valmiustoimikunta

- Pj. maakuntajohtaja
- Alueen ylimmän johdon foorumi

3: Turvallisuustilannetta seurataan
ja arvioidaan ennakoivasti

4: Suunnitellaan
varautumista yhdessä

5: Harjoitellaan
yhdessä

Sihteeristö

- Pj. maakunnan valmiuskoordinaattori/vast.
- Valmiussuunnittelijoiden "työpaja"
- Ennakoi, valmistelee, esittelee, raportoi

Ad hoc-
työryhmät...

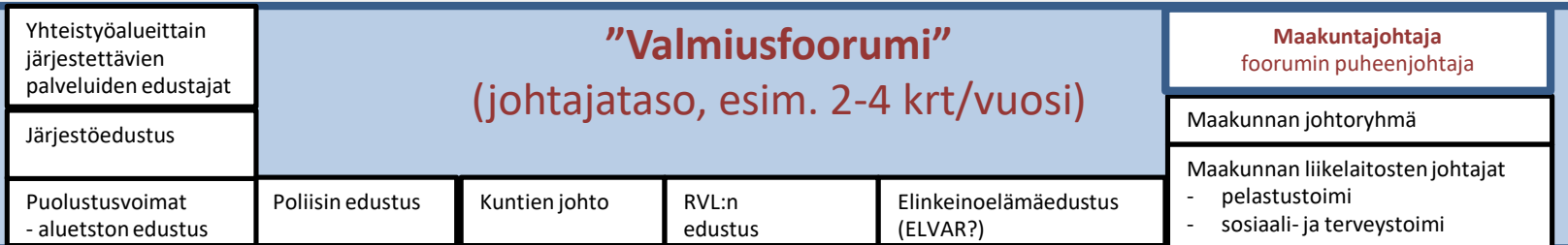

Riskienhallinnan ja varautumisen valmistelu

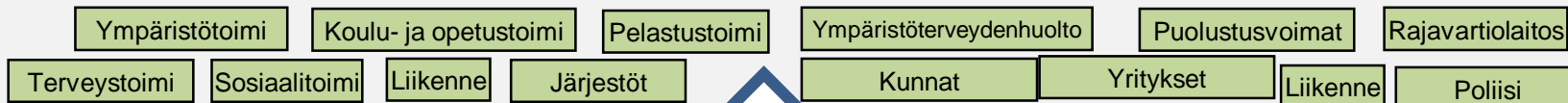
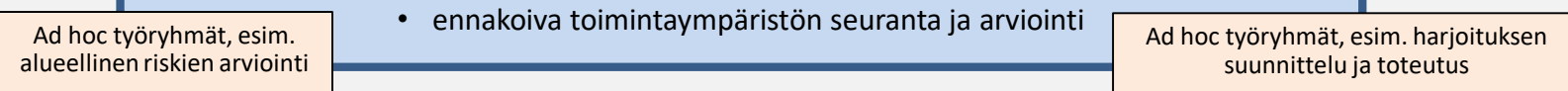
- Järjestämistehtävän ja tuotantotehtävien organisointiehdotusta valmisteltaessa huomioidaan lakien lopullinen muoto.
- Riskienhallintaprosessit ”upotetaan” konsernin strategiaprosessiin ja toimintaan.
- Maakunnan varautumiseen linkitetään mm.
 - Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (YTS 2017)
 - Sisäisen turvallisuuden strategia 2017
 - Kansallinen riskiarvio ja alueellinen riskiarvio (2017-2020)
 - Alueellinen ja paikallinen turvallisuussuunnittelu
 - Laajamittaiseen maahantuloon varautuminen
 - KUJA2 (Kuntien ja maakuntien jatkuvuudenhallinta –projekti)

Varautumisen yhteensovittaminen verkostoissa

Varautumisverkosto - alueen toimijat

Alueellisen yhteisen varautumisen sihteeristö

Liittymäpinnat paikallistason yhteensovittamisrakenteisiin

Esim. kuntien tai seutukuntien valmiusryhmät / vast.

Maakuntien välinen yhteistyö
(huomioiden yhteistyöalueet)